

بررسی کنترل نسل شیعه از منظر فقه شیعه و پیامدهای آن

تالیف:

فروغی سرابری

انتشارات رازنهان

۱۳۹۹

سرشناسه	: شریعتی سراپی، فرنوش
عنوان و نام پدیدآور	: بررسی کنترل نسل شیعه از منظر فقه شیعه و پیامدهای آن اتالیف فرنوش شریعتی سراپی.
مشخصات نشر	: تهران: راز نهان، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۱۴۴ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۴۸-۸۳۷-۲
وضعیت فهرس، نویسی	: فیپا
موضوع	: جمعیت -- ازدیاد -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	: Overpopulation -- Religious aspects -- Islam
موضوع	: تنظیم خانواده -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	: Birth control -- Religious aspects -- Islam
موضوع	: رناش (اسلام)
موضوع	: Marriage -- Religious aspects -- Islam
رده بندی کنگره	: BP۱۴۰/۱۷
رده بندی دیویی	: ۹۷۴۸۳۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۱۱۴۸۱۹

آدرس: میدان انقلاب، اول برج راز نهان جنوبی، کوچه دانشور، پلاک ۱۲، واحد ۲ شماره تماس: ۰۲۱۶۶۹۰۱۸۱ - ۰۹۱۲۲۳۳۰۲۶۹ آدرس الکترونیکی: raznahanbook@mail.com آدرس سایت: www.raznahanbook.com	

که عنوان کتاب.....	بررسی کنترل نسل شیعه از منظر فقه شیعه و پیامدهای آن
که مولف.....	فرنوش شریعتی سراپی
که صفحه آرا.....	رضا کاوه
که طراح جلد.....	رضا کاوه
که ناشر.....	راز نهان
که شمارگان.....	۱۰۰۰ نسخه
که نوبت چاپ.....	اول ۱۳۹۹
که قیمت.....	۳۴۰۰۰ تومان
ISBN: 978-600-448-837-2	

سخن و سبب

سپاس خداوند منان را که توفیق عنایت فرمود تا تألیف و گردآوری کتاب "بررسی کنترل نسل شیعه از منظر فقه شیعه و پیامدهای آن" را به پایان برسانم و در اختیار اساتید و دانشجویان رشته‌های حقوق، تاریخ، معارف اسلامی، الهیات و سایر دانشجویان علاقه‌مند در دیگر رشته‌ها قرار دهیم. کتاب حاضر به نحوی تدوین شده تا خواننده پس از مطالعه، درباره مفهوم کنترل نسل، تنظیم خانواده، کنترل نسل و پیامدهای آن اطلاعاتی در سطح پایه به دست آورد. آنچه که اینجانب را بر آن داشت تا به تألیف و گردآوری این کتاب بپردازم، کدک، دانشجویان رشته‌های حقوق، تاریخ و الهیات به منظور نوشتن پایان‌نامه می‌باشد.

در پایان، از همه عزیزانی که در گردآوری این کتاب به من داری رساندند تشکر می‌کنم. بی‌شک در تألیف کتاب نهایت دقت به عمل آمده تا ضمن رعایت امانتداری، متنی روان و ساده ارائه گردد، ولی به هر حال نمی‌تواند خالی از عیب و نقص باشد، لذا از کلیه اساتید، دانشجویان و پژوهشگران استعدا دارم، من را از انتقادات سازنده خود جهت رفع اشکالات موجود در کتاب برای چاپ بعدی محروم نسازند.

شریعتی

فهرست مطالب

۱۳	پیشگفتار
۱۷	فصل اول: خانواده - کنترل نسل
۱۸	مبحث اول: خانواده
۱۸	مبحث دوم: رویکرد اسلام به کارکرد خانواده
۲۰	گفتار اول: فرزندآوری
۲۲	گفتار دوم: کارکرد اقتصادی خانواده
۲۴	گفتار سوم: کارکرد جنسی خانواده
۲۵	گفتار چهارم: کارکرد عاطفی خانواده
۲۷	مبحث سوم: تاریخچه کنترل نسل
۲۸	مبحث چهارم: علل کاهش جمعیت
۲۸	گفتار اول: علل فرهنگی
۲۸	بند اول: تبلیغات گسترده بر ضد فرزند زیاد
۲۹	بند دوم: تبدیل شدن تک فرزندی و یا بی فرزندی به یک فرهنگ مدرن
۳۰	گفتار دوم: علل اجتماعی
۳۰	بند اول: بزهکاری اجتماعی
۳۱	بند دوم: رواج دیدگاه‌های فمینیستی
۳۱	بند سوم: اشتغال زنان
۳۲	بند چهارم: شهرنشینی
۳۳	بند پنجم: افزایش سن ازدواج
۳۴	مبحث پنجم: سیاست کنترل نسل و اهداف آن
۳۴	گفتار اول: کاهش جمعیت مسلمانان
۳۵	گفتار دوم: استراتژی جنگ
۳۵	گفتار سوم: بحران اقتصادی

- گفتار چهارم: بحران فرهنگی و اجتماعی ۳۵
- مبحث ششم: بررسی ضرورت کثرت جمعیت ایران ۳۶
- مبحث هفتم: توالد و تناسل از نظر اسلام ۳۷
- گفتار اول: ترغیب به ازدواج و تولید مثل ۳۷
- گفتار دوم: فضیلت اولاد و تربیت آن‌ها ۳۸
- گفتار سوم: نهی شدن از کشتن اولاد به خاطر فقر ۳۹
- مبحث هشتم: کنترل موالید از نظر اسلام ۳۹
- فصل دوم: فرزندآوری و ازدیاد نسل** ۴۳
- مبحث اول: فرزندآوری یکی از اهداف نکاح ۴۳
- گفتار اول: فرزندآوری در تعالیم قرآنی ۴۵
- گفتار دوم: فرزندآوری در آموزه‌هایی ائمه اطهار ۴۶
- مبحث دوم: ادله حق فرزندآوری در جین ۴۷
- گفتار اول: ادله حق فرزندآوری برای مرد ۴۷
- گفتار دوم: ادله حق فرزندآوری برای زن ۴۹
- گفتار سوم: فرزندآوری به عنوان قوه تدبیر ۵۰
- مبحث سوم: فرزندآوری و مقتضای نکاح ۵۱
- گفتار اول: مقتضای عقد و اقسام آن ۵۱
- بند اول: مقتضای ذات عقد ۵۲
- بند دوم: مقتضای اطلاق عقد ۵۶
- گفتار دوم: فرزندآوری و مقتضای اطلاق و ذات نکاح ۵۹
- مبحث چهارم: قواعد حاکم بر فرزندآوری و ازدیاد نسل ۶۳
- گفتار اول: قواعد عقلی ۶۴
- بند اول: قاعده عقلی اهم و مهم ۶۵
- بند دوم: قاعده ترجیح بلا مرجح ۶۶
- گفتار دوم: قواعد اصولی ۶۶
- بند اول: دلالت امر بر وجوب ۶۶
- بند دوم: قیاس اولویت ۶۷
- بند سوم: تنقیح مناط ۶۷
- بند چهارم: وجوب مقدمه واجب ۶۸
- بند پنجم: ملازمه میان حکم عقل و شرع ۷۰

۷۰	گفتار سوم: قواعد فقهی
۷۱	بند اول: درء المفاسد أولى من جلب المنافع
۷۲	بند دوم: لا ضرر
۷۳	بند سوم: نفی سبیل
۷۴	بند چهارم: نفی عسر و حرج
۷۵	بند پنجم: اضطرار
۷۶	بند ششم: حرمت اختلال نظام
۷۸	بند هفتم: صلحت
۸۵	فصل سوم: کثیرن نسل از دیدگاه فقه و حقوق اسلامی
۸۵	مبحث اول: تکثیر نسل بر منای منابع فقه و اصول
۸۵	گفتار اول: برسی روایات با موضوع تکثیر نسل
۸۶	بند اول: روایات دال بر اثبات زین ولود
۸۷	بند دوم: روایات دال بر نشوون به ازدواج به دلیل محبوبیت فرزند آوردن فراوان
۸۸	بند سوم: روایات دال بر سطله بیت آوردن بر تعداد فرزندان و مطلوبیت فرزند داشت
۸۸	بند چهارم: روایات دال بر ناپسندیدن نسل
۹۰	گفتار دوم: حکم تکثیر نسل از دیدگاه علمای شیعه
۹۱	مبحث دوم: تحدید نسل شیعه
۹۴	گفتار اول: احکام اولیه و ثانویه
۹۵	گفتار دوم: بعد شخصیتی و اجتماعی
۹۶	گفتار سوم: جواز یا عدم جواز تحدید نسل و کنترل جمعیت
۹۷	بند اول: دلایل مخالفان تحدید نسل
۱۰۴	بند دوم: دلایل موافقان تحدید نسل
۱۱۱	فصل چهارم: پیامدهای کنترل نسل
۱۱۲	مبحث اول: کنترل جمعیت؛ سیاستی استعماری
۱۱۶	مبحث دوم: پیامدهای کاهش جمعیت
۱۱۶	گفتار اول: عدم رشد و توسعه اقتصادی
۱۱۶	گفتار دوم: پیری و بی‌نشاطی نسل
۱۱۷	گفتار سوم: آسیب‌های اخلاقی و تربیتی
۱۱۸	گفتار چهارم: انقطاع نسل بشر
۱۱۹	مبحث سوم: پیامدهای افزایش نسل

- گفتار اول: فقر و مصرف‌زدگی ۱۱۹
- گفتار دوم: افزایش بزهکاری و جرائم اجتماعی ۱۲۰
- گفتار سوم: مهاجرت، شهرنشینی و کمبود مسکن ۱۲۰
- گفتار چهارم: پایین بودن سطح بهداشت، عوارض زیست محیطی و سوء تغذیه ۱۲۱
- مبحث چهارم: اختیارات حکومتی و قلمرو آن ۱۲۷
- مبحث پنجم: نقش حاکم اسلامی در تکثیر نسل ۱۲۹
- مبحث ششم: اقدامات حکومت اسلامی در افزایش نسل ۱۳۰
- گفتار اول: اقدامات غیر مؤثر ۱۳۰
- بند اول: اقدامات حکومتی ۱۳۰
- بند دوم: روش‌های سیاسی و عقوبتی ۱۳۱
- گفتار دوم: اقدامات مؤثر ۱۳۱
- بند اول: سیاست‌های مشرفی ۱۳۱
- بند دوم: تأمین معیشت ۱۳۲
- بند سوم: اقدامات فرهنگی ۱۳۲
- بند چهارم: حکم به جواز استفاده از تمام اجزای ۱۳۲
- بند پنجم: حکم به جواز تلقیح مصنوعی ۱۳۳
- نتیجه‌گیری ۱۳۳
- منابع و مآخذ ۱۳۷

پیشگفتار

بحث از جمعیت، پویایی و بسند آن یعنی میزان رشد، ساختار سنی، باروری، مرگ و میر و مهاجرت، به شدت متأثر از محیط و بستر اجتماعی در حال تغییر پیرامونی خود هستند. آن‌ها نیز به نوبه خود، ابعاد مختلف توسعه نظیر توسعه اقتصادی، توسعه اجتماعی، توسعه انسانی، و توسعه پایدار را تحت تأثیر قرار می‌دهند (صادقی، ۱۳۸۸: ۱۶).

از این رو، همواره بحث از جمعیت، ازدیاد و یا کاهش و کنترل آن و نیز تنظیم خانواده، در طول تاریخ در عرصه‌های علمی و مباحث نظری و عملی از جمله مباحث جذاب و جدالی بوده است. حداقل قدمت این بحث را می‌توان به بیش از دو هزار و سیصد سال قبل یعنی به زمان افلاطون برگرداند. آنجا که وی در کتاب جمهور خود این بحث را این گونه مطرح کرده است که وقتی یک گروه نخبه حاکم بخواهد جامعه را هدایت کند، باید به مقوله جمعیت توجه نماید: «..... که هدف آن‌ها حفظ تعداد میانگین جمعیت باشد... موارد بسیار دیگری نیز وجود دارد که باید مدنظر قرار گیرد. مواردی نظیر اثرات جنگ‌ها و بیماری‌ها و موارد مشابه که دولت می‌تواند با کمک آن‌ها تا حد امکان از بزرگ یا کوچک شدن بیش از اندازه جمعیت جلوگیری کند» (افلاطون، ۱۳۷۶: ۵۴).

همچنین برای حکومت‌ها، حاکمان و سیاستمداران موضوع جمعیت همواره به عنوان موضوعی راهبردی و استراتژیک مطرح بوده است. در کشور ما نیز در سال‌های اخیر، به ویژه پس از انقلاب اسلامی، بحث کنترل نسل از طریق «تنظیم خانواده»، موضوعی چالشی و بحث انگیز بوده است.